



Vzpomínka na prof. Oldřicha Lešku

Ani se nechce věřit, že je to už 20 let, kdy se Oldřich Leška vydal do „věčných lovišť“. Jak ho tam asi přijal velký Manitou? A setkal se tam se svým pokrevním bratrem Vilem Delorieu, vykouřili spolu dýmku míru?

Svou vzpomínku začínám poněkud nekonvenčně, ale myslím, že i tato část životního příběhu Oldřicha Lešky je zajímavá a pro tohoto „renesančního“ člověka typická.

O jeho gentlemanském vystupování a prvorepublikovém stylu oblékání, vestě a motýlkovi, se již psalo mnohokrát, byl přece asistentem profesora Havránka a následníkem a znovuzakladatelem Pražského lingvistického kroužku.

O jeho ruských studiích v 50. letech, spoluautorství na velkém Rusko-českém a česko-ruském slovníku, o „expedicích“ na západní Ukrajinu a na Slovensko za účelem sběru a publikace vymírajících archaických dialektů se mezi odbornou veřejností také ví.

Ne každý však slyšel jeho vyprávění o tom, že když pobýval v roce 1968 na katedře slavistiky na univerzitě v Boulderu v Coloradu, seznámil se zde s akademikem indiánského původu a velkým bojovníkem za práva indiánů a stal se jeho pokrevním bratrem. I tato pozornost věnovaná současnému životu amerických indiánů dokládá obrovský záběr Leškových zájmů.

S nástupem normalizace byla naneštěstí Leškova akademická a veřejná činnost přerušena. Po pobytu v Coloradu následoval ještě pobyt na univerzitě v Chicagu, ale návrat v roce 1970 znamenal konec působení na Karlově univerzitě. Práce na monumentální Ruské gramatice i na ukrajinistické monografii Govor sela Ublja vostočnoj Slovakii tím naštěstí přerušena nebyla.

K akademické práci se mohl Leška naplno veřejně vrátit až po listopadu 1989, v roce 1991 i na Karlovu univerzitu. Jeho zájem se rozšířil od rusistiky a slavistiky k obecné lingvistice; kromě zmíněného oživení PLK a spolupráce při publikaci dvou nových svazků Travaux du Cercle linguistique de Prague se také zasloužil o založení centra Viléma Mathesia, podporujícího rozvoj lingvistiky a sémiotiky, o organizaci rozšířeného zasedání Kroužku, zvaného „jakobsonovská přednáška“, kde představitelé současné lingvistiky přednášejí o aktuálních problémech a pokoušejí se je řešit v kontextu učení Pražského kroužku. První jakobsonovskou přednášku nazvanou „Prague School linguistics: Unity in diversity“ pronesl O. Leška roku 1996 u příležitosti sedmdesátiletého výročí Kroužku a stého výročí narození Romana Jakobsona.

Tyto přednášky se pak staly obsahem třetího svazku Travaux, který byl publikován roku 1999 a je O. Leškovi věnován, neboť on sám se již jeho vydání nedožil.

Zemřel 9. 8. 1997, tedy dva měsíce po oslavě svých sedmdesátých narozenin. V prosinci 2016 ho následovala jeho milovaná Golda, jak ji žertem říkal, paní Zlata Lešková. Naštěstí se jí několik let předtím s pomocí Leškovy kolegyně, ukrajinistky R. Šiškové, podařilo vydat kompletní bibliografii jeho rozsáhlého díla.



Dana Zbiralová